

# Boekenrubriek

Gastrecensenten bespreken recente proefschriften en boeken.

## 'Zijnsgericht opleiden en begeleiden'

Als begeleider van student Joeri kom ik groep 5 binnen. Een leerling vooraan zegt vriendelijk: "Dag meneer, welkom in onze klas." De kinderen kijken naar me en ik ervaar iets van de warmte die in deze klas leeft.

De student heeft al verteld waarvoor ik kom. Als ik vraag of ze nog wat willen weten van mij barsten ze los: vragen over mijzelf, mijn leeftijd, wat ik doe etc. Ik geniet van de oprechte belangstelling en nieuwsgierigheid van de kinderen. Ik vertel kort over wie ik ben, wat ik doe, wat ik mooi vind aan mijn werk. Ook benoem ik daarbij kernkwaliteiten die ik bij de kinderen zie. Bij de één is dat vriendelijkheid, bij de ander rust, bij de derde is het nieuwsgierigheid. Ze kijken verbaasd als ik die kwaliteiten noem. Als ik vraag of het klopt, knikken ze. Ik zie anderen ook knikken. Er ontstaat binnen vijf minuten prachtig contact. Van beide kanten wisselen we uit over wat we denken en ervaren als we zo bezig zijn. Het hier-en-nu. Ik vraag welke kwaliteiten meester Joeri heeft. Er gaan veel vingers omhoog, ze noemen een heleboel. Meester Joeri krijgt er een kleur van, vertelt wat hij ervan vindt en hoe het voelt. Ik vraag hem naar zijn ideaal als meester. Hij vertelt en de kinderen luisteren geboeid, stellen vragen aan hem en vertellen zelf. We hebben een prachtig gesprek van mens tot mens.

We zijn twaalf minuten bezig. Als ik door het lokaal loop geven een paar kinderen mij een high five.

Er is verbinding op zijnsniveau. Ik voel me blij en dankbaar. Ik voel ruimte en energie om in deze setting met elkaar te werken en te leren. Bij de kinderen voel ik datzelfde.

Dit is goed. In de hele verdere les is deze 'relationele zijnsbasis' aanwezig. Ik kan de student coachen. Soms doen de leerlingen en de leerkracht mee. Soms doen we het met een fluistergesprekje. Als ik na drie kwartier weg ga, vragen de kinderen of ik morgen weer kom. We hebben op zijnsniveau authentiek contact genoten. Dat is één van mijn idealen als opleider. Genieten!

Gegevens

Fred Korthagen & Ellen Nuijten  
(2018). *Zijnsgericht coachen. Van overlevingspatronen tot authenticiteit*  
Uitgeverij Boom, Amsterdam

ISBN 978-90-2440-791-0  
Prijs €27,50 / 240 blz.



Natuurlijk is dit een positief verhaal en werkt het lang niet altijd zo. Maar het geeft wel aan wat mogelijk is als zowel de opleider, de leerkracht, als de kinderen zichzelf mogen zijn. Als authenticiteit geleefd wordt.

Hierover gaat het boek *Zijnsgericht coachen* van Fred Korthagen en Ellen Nuijten. Met als ondertitel: 'van overlevingspatronen naar authenticiteit'. Eerder schreven zij het boek *Krachtgericht Coachen* (2015). In het voorbeeld hierboven pas ik verschillende principes van die de krachtgerichte benadering toe. Bijv. benoemen van kernkwaliteiten; verbinden van denken, voelen, willen; vragen naar en vertellen van idealen. Het accent ligt op het optimaal benutten van het persoonlijk potentieel in allerlei situaties.

In dit nieuwe boek zetten Korthagen en Nuijten de zijnsgerichte visie op coaching uiteen. Het gaat om een verruiming van het bewustzijn en verdiept gewaarzijn. Professionele ontwikkeling raakt dieper verweven met je persoonlijke ontwikkeling. Ze werken het uit in concrete aanpakken en illustreren deze met veel voorbeelden en oefeningen. Elk hoofdstuk sluit af met een gedegen onderbouwing.

Aan de orde komen de volgende thema's:

- ▶ overstijgen van overlevingspatronen en handelen vanuit authenticiteit
- ▶ reflectie vanuit idealen, kracht en diepere kwaliteiten
- ▶ het overstijgen van belemmeringen in jezelf
- ▶ het belang van gewaarzijn in het hier-en-nu, bijvoorbeeld tijdens het lesgeven
- ▶ het verschil tussen primaire reacties en dienende reacties
- ▶ oefenen van aandachtsturing
- ▶ praktische aanwijzingen voor versterken van contact
- ▶ helpende en belemmerende manieren waarop iemand zijn 'mind' kan gebruiken
- ▶ verdieping van het ui-model
- ▶ het thema (beroeps)identiteit en in relatie daarmee: het ontwikkelen van het (professioneel) zelfbeeld
- ▶ de rol van verschillende hersendelen bij het professioneel functioneren.

Deze thema's zijn zowel van toepassing op (aanstaande) leraren als op lerarenopleiders zelf!

Het boek is een vervolg op *Krachtgericht Coachen*, maar ook te lezen als een zelfstandig geheel. Bij *Zijnsgericht coachen* verschuift het doel van en perspectief op coaching fundamenteel: het gaat erom dat opleiders, studenten, leerkrachten en kinderen kunnen werken en leven vanuit hun authentieke kern, vanuit wie ze zijn. Daardoor openen zich nieuwe mogelijkheden om tot bloei te komen. Het via trainingen en coaching bezig zijn met genoemde thema's heeft mij als opleider enorm geholpen om te kunnen doen en zijn wat ik in het voorbeeld heb beschreven. En zo mijn ideaal van echte ontmoeting en diep leren intens te (be-)leven in mijn werk. Iedere opleider die ook dat ideaal heeft en bij het ontwikkelen van competenties de authentieke kern van de persoon wil integreren, zowel bij zichzelf als bij studenten, beveel ik het boek van harte aan.

Als we met een open geest, een open hart en een open wil in het leven (leren) staan, kunnen we kinderen, studenten en onszelf helpen om te handelen vanuit authenticiteit. Het boek laat zien hoe dat gedrag van mensen effectiever maakt.

*(Tiemen Zijlstra, opleider bij de Educatieve Academie van Hogeschool Viaa te Zwolle)*